

*Memorandum***Aan**

Els van Ree, ministerie van SZW

Van

Wendela Hoofman

Onderwerp

Resultaten Herbenadering NEA 2017 voor het ministerie van SZW

Schipholweg 77-89
2316 ZL Leiden
Postbus 3005
2301 DA Leiden

www.tno.nl

T +31 88 866 90 00

Datum

18 februari 2019

Onze referentieM19009/060.060.35689/
Hoofman/swa**Doorkiesnummer**

+31 88 866 52 53

Op verzoek van het ministerie van SZW heeft TNO in het najaar van 2018 de respondenten van de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) 2017 die daar toestemming voor hebben gegeven benaderd voor het invullen van een nieuwe vragenlijst. Deze memo beschrijft de uitvoering van dat onderzoek en geeft een leeswijzer bij de tabellen bij het onderzoek.

Uitvoering herbenadering

In 2017 vulden ruim 45.000 werknemers de NEA in. Hiervan gaven iets meer dan 22.000 respondenten aan dat zij per mail benaderd mochten worden voor een herbenadering. Deze mensen zijn, met uitzondering van respondenten die (a) overleden waren (b) gelijktijdig ook in de CODI¹ steekproef zaten, gevraagd om de NEA herbenadering in te vullen. In totaal zijn 21.680 NEA 2017 respondenten uitgenodigd voor de herbenaderingsvragenlijst.

De uitnodigingen voor de NEA herbenaderingsvragenlijst zijn op 8 oktober verstuurd. Op 18 en 29 oktober zijn herinneringen verstuurd. De vragenlijst is op 5 november 2018 gesloten. Op dat moment waren 10531 (49%) personen aan de vragenlijst begonnen en was deze door 8975 (41%) personen volledig ingevuld. Van 9781 respondenten 'kloppen' leeftijd en geslacht met de NEA 2017 meting, dat wil zeggen dat zij hetzelfde geslacht hebben aangegeven als op de oorspronkelijke meting en dat de leeftijd maximaal 2 jaar ouder is geworden². Van deze groep is aannemelijk dat de vragenlijst door dezelfde persoon is ingevuld is als de oorspronkelijke NEA. Deze groep respondenten is door het CBS gewogen worden ten bate van de representativiteit. De resultaten worden uitsluitend op deze groep respondenten gebaseerd.

¹ CODI= CohortOnderzoek Duurzame Inzetbaarheid; dit betreft een herbenadering van de NEA 2015, die in 2016, 2017 en 2018 is uitgevoerd. Een deel van deze respondenten is ook in de steekproef van de NEA 2017 terechtgekomen. Om hen niet te veel te belasten zijn zij buiten de huidige steekproef gelaten.

² De herbenaderingsvragenlijst is één jaar na afname afgenomen. In principe zijn respondenten dus één jaar ouder geworden. Voor respondenten die in de afnameperiode jarig zijn kan dat betekenen dat zij een leeftijd invullen die 2 jaar hoger (indien de NEA 2017 vragenlijst vlak voor de verjaardag en de herbenadering vlak na de verjaardag is ingevuld) gelijke (indien de NEA 2017 vragenlijst vlak na de verjaardag en de herbenadering vlak voor de verjaardag is ingevuld) is aan de in de NEA 2017 ingevulde leeftijd.

Datum

18 februari 2019

Onze referentieM19009/060.060.35689/
Hooftman/swa**Blad**

2/3

Tabellen

In de tabellen bij deze memo worden de resultaten van de NEA 2017 herbenadering weergegeven. Voor de analyses is gebruik gemaakt van de data van de herbenadering van de NEA 2017. Voor een aantal variabelen is de data daarnaast aangevuld met de data van de NEA 2017.

De tabellen bevatten de resultaten over de volgende thema's:

- (1) Arbeidsrecht, werken na de AOW gerechtigde leeftijd (AOW);
- (2) Verlof en verdeling zorgtaken bij ouders met jonge kinderen (WIEG);
- (3) Sociale dialoog, vakbondslidmaatschap en vertegenwoordiging door vakbonden (VAKBOND).

Om de leesbaarheid van de tabellen zo goed mogelijk te houden zijn meerdere tabellen met een aantal verschillende uitsplitsingen opgeleverd.

AOW

- › Uitgesplitst naar: Leeftijd, geslacht, opleiding, betaald werk, reden doorwerken.

WIEG

- › Uitgesplitst naar: Leeftijd, geslacht, opleiding, eerste kind.

VAKBOND

- › Uitgesplitst naar: Leeftijd, geslacht, opleiding, stedelijkheid.

Voor de uitsplitsingsvariabelen (kolommen) is ook gebruik gemaakt van zowel nieuw uitgevraagde als bestaande variabelen. Daar waar dit uit beide jaren bekend is (bijvoorbeeld leeftijd) is gebruik gemaakt van de oorspronkelijke NEA 2017 variabele. Dat betekent bijvoorbeeld dat wordt uitgegaan van de leeftijd, het opleidingsniveau en het inkomen in 2017.

Bij leeftijd is er een uitzondering gemaakt bij de tabellen over de AOW. Daar is uitgegaan van de leeftijd ten tijde van de herbenadering om te bepalen of iemand de AOW gerechtigde leeftijd heeft bereikt. In 2018 lag de leeftijdsgrens voor AOW intrede op 66 jaar³. Iedereen boven de 66 is daarom geclassificeerd als boven de AOW gerechtigde leeftijd.

Toetsing

In tabellen zijn de percentages/gemiddelden per subgroep weergegeven. Per subgroep is telkens gekeken of deze significant verschilt met het overall gemiddelde. Significante verschillen zijn aangegeven met pijltjes omhoog of omlaag. Dichte pijltjes (▲ en ▼) betekenen dat het verschil significant is, en dat het verschil statistisch groot is. Open pijltjes (△ en ▽) duiden op een significant verschil dat statistisch als klein te beschouwen is.

³ https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/privewerk_en_inkomen/pensioen_en_andere_uitkeringen/wanneer_bereikt_u_de_aow_leeftijd/wanneer_bereikt_u_de_aow_leeftijd.

Voor alle tabellen geldt dat resultaten niet zijn weergegeven indien het aantal respondenten dat de vraag beantwoord heeft minder dan 100 is. Dit is weergegeven met # en <100

Gebruik data

De gepresenteerde cijfers van de herbenadering zijn door de weging representatief voor de Nederlandse werknemerspopulatie en kunnen ook als zodanig worden gebruikt. Uitzondering is de vraag over vakbondslidmaatschap, de antwoorden op de vraag 'bent u lid van een vakbond' kunnen niet worden gebruikt om de resultaten uit te splitsen, maar zijn niet geschikt om het vakbondslidmaatschap in 2018 mee te bepalen. Hiervoor wordt verwezen naar de NEA 2018 waarvan de cijfers in het 2^e kwartaal van 2019 worden verwacht.

Wel moet daarbij - zoals eerder vermeld – worden gerealiseerd dat kruisingen tussen twee oorspronkelijke NEA 2017 variabelen binnen de groep *herbenaderde* NEA 2017 respondenten er toch, beperkte, afwijkingen van het Nederlandse gemiddelde berekend op basis van de *volledige* NEA 2017.

Datum

18 februari 2019

Onze referentieM19009/060.060.35689/
Hooftman/swa**Blad**

3/3